

EFTA-DOMSTOLENS DOM

26. februar 2025

*(Direktiv (EU) 2016/943 – Regler om bevis og fremleggelse av fortrolige opplysninger
– Forretningshemmeligheter – Interesseavveining – Prinsippet om effektiv
rettsbeskyttelse)*

I sak E-14/24,

ANMODNING til EFTA-domstolen etter artikkel 34 i Avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et Overvåkningsorgan og en Domstol fra Norges Høyesterett i saken mellom

Elmatica AS

og

Confidee AS og Vidar Olsen,

om tolkningen av direktiv (EU) 2016/943 om beskyttelse av fortrolig knowhow og fortrolige forretningsopplysninger (forretningshemmeligheter) mot ulovlig tilegnelse, bruk og formidling, avsier

DOMSTOLEN,

sammensatt av: Páll Hreinsson, president, og dommerne Bernd Hammermann (saksforberedende dommer) og Michael Reiertsen,

justissekretær: Ólafur Jóhannes Einarsson,

etter å ha tatt i betraktning de skriftlige innleggene inngitt på vegne av:

- Elmatica AS («Elmatica») representert ved advokatene Rajvinder Singh Bains og Ketil Sellæg Ramberg,
- Confidee AS («Confidee») og Vidar Olsen, representert ved advokatene Hallvard Gilje Aarseth og Siri Nyhus Kolbjørnsen,

- den norske stat, representert ved Emil Moss Skjelland og Fredrik Bergsjø, som partsrepresentanter,
- EFTAs overvåkingsorgan («ESA»), representert ved Claire Simpson, Erlend Møinichen Leonhardsen og Melpo-Menie Joséphidès, som partsrepresentanter, og
- Europakommisjonen («Kommisjonen»), representert ved Jan Szczodrowski og Julie Samnadda, som partsrepresentanter,

med henvisning til rettsmøterapporten,

og etter å ha hørt muntlige innlegg fra Elmatica, representert ved Rajvinder Singh Bains og Ketil Sellæg Ramberg; Confidee og Vidar Olsen, representert ved Hallvard Gilje Aarseth; Den norske stat, representert ved Emil Moss Skjelland; ESA, representert ved Claire Simpson og Erlend Møinichen Leonhardsen, og Kommisjonen, representert ved Julie Samnadda, i rettsmøtet 23. oktober 2024,

slik

DOM

I RETTSLIG BAKGRUNN

EØS-rett

- 1 Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/943 av 8. juni 2016 om beskyttelse av fortrolig knowhow og fortrolige forretningsopplysninger (forretningshemmeligheter) mot ulovlig tilegnelse, bruk og formidling («direktiv 2016/943» eller «direktivet») (EUT 2016 L 157, s. 1; og norsk EØS-tillegg 2020 nr. 33, s. 480) ble innlemmet i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning nr. 91/2019 av 29. mars 2019 (EUT 2020 L 210, s. 76; og norsk EØS-tillegg 2020 nr. 44, s. 92) («beslutning nr. 91/2019»). Det vises til direktiv 2016/943 i nr. 13 i vedlegg XVII (Ophavsrett) til EØS-avtalen. Forfatningsrettslige krav ble angitt av Island, Liechtenstein og Norge. Kravene ble oppfylt 6. november 2020, og beslutningen trådte i kraft 1. januar 2021.
- 2 Punkt 4 i fortalen til direktiv 2016/943 lyder:

Innovative foretak blir stadig mer utsatt for uredelig praksis med sikte på urettmessig tilegnelse av forretningshemmeligheter, for eksempel tyveri, kopiering uten tillatelse, økonomisk spionasje eller manglende oppfyllelse av fortrolighetskrav, både i og utenfor Unionen. Den seneste utviklingen, for eksempel globaliseringen, økt utkontraktering, lengre forsyningskjeder og den økte bruken av informasjons- og kommunikasjonsteknologi, bidrar til å øke risikoen for slik praksis. Ulovlig tilegnelse, bruk eller formidling av en

forretningshemmelighet hindrer at rettmessige innehavere av forretningshemmeligheter får de fordelene av innovasjonsinnsatsen som tilfaller den som er først på markedet. Uten effektive og sammenlignbare rettslige midler for å beskytte forretningshemmeligheter i hele Unionen undergraves insentiver til å delta i virksomhet knyttet til innovasjon over landegrensene i det indre marked, og forretningshemmeligheters potensial som drivkraft for økonomisk vekst og sysselsetting blir ikke utnyttet. Dette motvirker innovasjon og kreativitet og fører til reduserte investeringer, noe som påvirker det indre markedes virkemåte og undergraver dets vekstfremmende potensial.

- 3 Direktiv 2016/943 artikkel 1 nr. 1, med overskriften «Formål og virkeområde», lyder:

Dette direktiv fastsetter regler for beskyttelse av forretningshemmeligheter mot ulovlig tilegnelse, bruk og formidling.

Medlemsstatene kan, i samsvar med bestemmelsene i TEUV, fastsette en mer vidtgående beskyttelse mot ulovlig tilegnelse, bruk eller formidling av forretningshemmeligheter enn det som kreves i dette direktiv, forutsatt at det sikres overholdelse av artikkel 3, 5 og 6, artikkel 7 nr. 1, artikkel 8, artikkel 9 nr. 1 annet ledd, artikkel 9 nr. 3 og 4, artikkel 10 nr. 2, artikkel 11, artikkel 13 og artikkel 15 nr. 3.

- 4 Direktiv 2016/943 artikkel 4 nr. 1, med overskriften «Ulovlig tilegnelse, bruk og formidling av forretningshemmeligheter», lyder:

Medlemsstatene skal sikre at innehavere av forretningshemmeligheter har rett til å anmode om de tiltakene, framgangsmåtene og rettsmidlene som er fastsatt i dette direktiv, for å forebygge eller motta erstatning for ulovlig tilegnelse, bruk eller formidling av deres forretningshemmeligheter.

- 5 Direktiv 2016/943 artikkel 6, med overskriften «Alminnelig forpliktelse», lyder:

1. Medlemsstatene skal tilby de tiltakene, framgangsmåtene og rettsmidlene som er nødvendige for å sikre at det finnes tilgjengelige sivilrettslige rettsmidler mot ulovlig tilegnelse, bruk og formidling av forretningshemmeligheter.

2. Tiltakene, framgangsmåtene og rettsmidlene nevnt i nr. 1 skal

a) være rimelige og rettferdige,

b) ikke være unødig kompliserte eller kostbare eller medføre urimelige frister eller uberettigede forsinkelser, og

c) være virkningsfulle og virke avskrekkende.

- 6 Direktiv 2016/943 artikkel 7, med overskriften «Forholdsmessighet og misbruk av prosess», lyder:

1. De tiltakene, framgangsmåtene og rettsmidlene som er fastsatt i dette direktiv, skal anvendes på en måte som

- a) står i rimelig forhold til målet,
- b) unngår at det skapes hindringer for lovlig handel i det indre marked, og
- c) omfatter beskyttelsestiltak mot misbruk av dem.

2. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende rettsmyndigheter på begjæring fra saksøkte kan anvende egnede tiltak som fastsatt i nasjonal rett, når et søksmål som gjelder ulovlig tilegnelse, bruk eller formidling av en forretningshemmelighet, er åpenbart grunnløst og det viser seg at saksøkeren har innledet rettergangen utilbørlig eller i ond tro. Slike tiltak kan eventuelt omfatte at saksøkte får skadeserstatning, at saksøkeren ilegges sanksjoner eller at det utstedes påbud om spredning av opplysninger om en avgjørelse som omhandlet i artikkel 15.

Medlemsstatene kan fastsette at tiltakene nevnt i første ledd skal behandles i en separat rettergang.

Nasjonal rett

7 Lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) inneholder regler om bevis.

8 Tvisteloven § 21-3 første ledd lyder:

Partene har rett til å føre de bevis de ønsker. Unntak fra retten til å føre bevis følger av §§ 21-7 og 21-8, kapittel 22 og øvrige bevisregler i loven her.

9 Ifølge anmodningen følger det av tvisteloven § 21-4 første ledd at partene har plikt til å tilby bevis som de har hånd om, og som er nødvendige for at saken blir riktig og fullstendig opplyst. Det finnes imidlertid lovfestede unntak fra disse generelle utgangspunktene og ett av disse finnes i tvisteloven § 22-10.

10 Tvisteloven § 22-10, med overskriften «Bevisfritak for forretningshemmeligheter», lyder:

En part eller et vitne kan nekte å gi tilgang til bevis som ikke kan gjøres tilgjengelig uten å røpe en forretningshemmelighet. Retten kan likevel gi pålegg om at beviset skal gjøres tilgjengelig når den etter en avveining finner det påkrevd.

11 Ifølge anmodningen følger det av tvisteloven § 22-10 første punktum at en part eller et vitne kan nekte å gi motparten tilgang til bevis som inneholder forretningshemmeligheter. Av annet punktum fremkommer det imidlertid at en nasjonal

domstol likevel kan pålegge en part å gjøre et bevis med forretningshemmeligheter tilgjengelig dersom det, etter en avveining, finnes påkrevd. Et slikt pålegg må være sterkt begrunnet, og domstolen må veie hensynet til sakens rette opplysning mot behovet for hemmelighold. Terskelen for å gi pålegg vil være høyere når motparten er en konkurrent, og det må vurderes om motparten vil være tilstrekkelig hjulpet ved å få tilgang til opplysningene i anonymisert form, for eksempel ved at særlig sensitiv informasjon sladdes.

12 Tvisteloven § 26-7, med overskriften «Tvist om bevis tilgang», lyder:

(1) Ved tvist om tilgang til bevisgjensstander kan retten kreve gjenstanden framlagt til avgjørelse av om den utgjør bevis.

(2) Imøtegåas begjæringen om bevis tilgang med at det foreligger bevisforbud eller bevisfritak, kan ikke bevisgjensstanden framlegges uten at retten i kraft av særlig lovbestemmelse kan bestemme at beviset likevel skal føres. Er bare deler av bevisgjensstanden underlagt bevisforbud eller bevisfritak, skal om mulig det øvrige framlegges. § 24-8 tredje ledd annet og tredje punktum gjelder tilsvarende.

(3) Retten treffer i nødvendig utstrekning nærmere bestemmelser om måten beviset skal gjøres tilgjengelig på, hvordan det skal oppbevares og andre forhold av betydning for føringen av beviset. Beviset gjøres ikke kjent før tvisten om bevis tilgang er bindende avgjort.

II FAKTUM OG SAKSGANG

13 Den 29. mars 2023 gikk Elmatica til søksmål mot Confidee og Vidar Olsen. Olsen er en tidligere ansatt i Elmatica og var en av gründerne som etablerte Confidee etter at han sa opp sin stilling i Elmatica. I stevningen som ble inngitt til Oslo tingrett, fremsatte Elmatica krav om erstatning for økonomisk tap i forbindelse med de saksøktes etablering og lansering av konkurrerende virksomhet. Elmatica hevder at Olsen og Confidee har brutt lojalitetsplikten i arbeidsforhold, generalklausulen om god forretningskikk samt forretningshemmelighetsloven. Olsen og Confidee bestrider disse anførselene.

14 Under saksforberedelsen for tingretten fremsatte begge parter en rekke krav om bevis tilgang. Et av bevisene som Elmatica ba om å få tilgang til, er Confidees søknad om Skattefradrag for Forskning og Utvikling i et Nyskapende Næringsliv («SkatteFUNN»). Søknaden gjelder skattefradrag for et prosjekt som omhandler utviklingen av en ny IT-plattform for kjøp og salg av kretskort og ble inngitt til Forskningsrådet 21. september 2022. Det er ikke omstridt mellom partene at SkatteFUNN-søknaden inneholder forretningshemmeligheter tilhørende Confidee og dermed i utgangspunktet er omfattet av bevisfritaket i tvisteloven § 22-10. En sladdet versjon av søknaden med vedlegg er fremlagt i saken. Elmatica ønsker tilgang til den usladdede versjonen med vedlegg, fordi de mener at den kan inneholde informasjon

som er egnet til å kaste lys over spørsmålet om Elmaticas vern av forretningshemmeligheter er krenket.

- 15 Den 25. september 2023 avviste Oslo tingrett Elmaticas krav om å få fremlagt søknaden til SkatteFUNN. Elmatica anket kjennelsen til Borgarting lagmannsrett for så vidt gjaldt kravet om fremleggelse av søknaden.
- 16 Den 8. januar 2024 forkastet Borgarting lagmannsrett Elmaticas anke. Hverken tingretten eller lagmannsretten innhentet det omtvistede dokumentet før de behandlet spørsmålet om fremleggelse.
- 17 Elmatica anket til Norges Høyesterett 23. januar 2024. Saken for Høyesterett gjelder fremleggelse av SkatteFUNN-søknaden.
- 18 Ifølge anmodningen sier tvisteloven § 22-10 ingenting om domstolens fremgangsmåte ved avveiningen. I Høyesteretts ankeutvalgs avgjørelse 4. oktober 2023 (HR-2023-1857-U) ble det fastslått at domstolene har en rett, men ingen plikt til å kreve bevisene utlevert i forbindelse med avveiningen under tvisteloven § 22-10. Som det fremgår av anmodningen, er adgangen til slik utlevering hjemlet i tvisteloven § 26-7.
- 19 I anmodningen peker den anmodende domstolen på at ankeutvalget i avgjørelse HR-2023-1857-U uttalte følgende om tvisteloven § 26-7:

Første ledd gir retten anledning til å kreve utlevering av bevis for å avgjøre om det har bevisverdi. Andre ledd regulerer de tilfellene der begjæringen om bevisfritak imøtegås med at det foreligger bevisforbud eller bevisfritak. Da kan utlevering bare skje dersom retten har hjemmel til å bestemme at beviset likevel skal føres.

- 20 Den anmodende domstolen bemerker at ankeutvalget i sin avgjørelse videre uttalte:

Dette innebærer at § 26-7 andre ledd ga lagmannsretten adgang til å kreve de aktuelle bevisene utlevert. Det følger av sammenhengen mellom bestemmelsene at denne adgangen hadde lagmannsretten også for å avgjøre de spørsmål om bevisfritak som retten må ta stilling til etter § 22-10. Standpunktet har støtte i forarbeidene til § 26-7 andre ledd, se Ot.prp. nr. 51 (2004–2005) på side 468.

Av disse reglene kan det imidlertid ikke utledes noen plikt til å kreve dokumentet utlevert før retten tar standpunkt til om det foreligger bevisfritak, hvilke deler av beviset som i tilfelle inneholder bevisfritak, og om det i tilfelle skal gis pålegg.

En slik plikt kan heller ikke utledes av andre regler. Det beror derfor på rettens skjønn om den vil be om at dokumentet utleveres før retten tar standpunkt til de spørsmålene som er reist under § 22-10, herunder hva som i tilfelle skal sladdes.

- 21 Den anmodende domstolen bemerker videre at rettsstilstanden etter tvistelovens bestemmelser dermed er at domstolen har en rett, men ikke en plikt, til å innhente det

omtvistede dokumentet før den foretar avveiningen som tvisteloven § 22-10 legger opp til.

22 Ifølge anmodningen ble tvisteloven § 22-10 endret i forbindelse med vedtakelsen av forretningshemmelighetsloven, som gjennomførte direktiv 2016/943. I henhold til bestemmelsens forarbeider medførte ikke gjennomføringen av direktivet noen endring av bevisfritakets rekkevidde, men bestemmelsens formulering ble modernisert i tråd med forretningshemmelighetsloven.

23 I anmodningen viser den anmodende domstolen til dom 7. september 2021 i *Klaipėdos regiono*, C-927/19, EU:C:2021:700, og reiser problemstillingen om uttalelsene i dommen har overføringsverdi til bevistvister i saker om håndhevelse av forretningshemmeligheter. Mer spesifikt søker den anmodende domstolen å få avklart om nasjonale domstoler har plikt til å innhente omtvistede bevis som kan inneholde beskyttede forretningshemmeligheter, for å vurdere om disse bevisene skal kreves fremlagt.

24 Ved brev 17. juni 2024, registrert ved EFTA-domstolen 2. juli 2024, stilte derfor Norges Høyesterett disse spørsmålene til EFTA-domstolen:

1. *Krever EØS-retten at nasjonale domstoler ved tvister om bevisatilgang i saker om håndhevelse av forretningshemmeligheter foretar en avveining av den ene partens rett til håndhevelse av påberopte forretningshemmeligheter, mot den andre partens rett til beskyttelse av sine påberopte forretningshemmeligheter?*

2. *Oppstiller EØS-retten i den forbindelse en plikt for nasjonale domstoler til å innhente og gjennomgå omtvistede bevis som kan inneholde forretningshemmeligheter, for å vurdere om disse bevisene skal føres i rettergangen, eller er det tilstrekkelig at de nasjonale domstolene har en skjønnsmessig adgang til å innhente de aktuelle bevisene i de tilfeller hvor domstolen anser dette nødvendig for å kunne foreta en forsvarlig vurdering av om beviset skal kreves fremlagt?*

25 Det vises til rettsmøterapporten for en mer utførlig redegjørelse for den rettslige bakgrunnen, de faktiske forholdene, saksgangen og forslagene til svar som er inngitt til EFTA-domstolen. Partenes argumenter nevnes eller drøftes i det følgende bare så langt det er nødvendig for EFTA-domstolens begrunnelse.

III EFTA-DOMSTOLENS SVAR

26 Ved sitt første spørsmål ber den anmodende domstolen om veiledning med hensyn til om EØS-retten ved bevistvister i saker om håndhevelse av forretningshemmeligheter, krever at nasjonale domstoler foretar en avveining av den ene partens rett til håndhevelse av påberopte forretningshemmeligheter mot den andre partens rett til beskyttelse av sine påberopte forretningshemmeligheter. Ved sitt andre spørsmål spør

den anmodende domstolen i hovedsak om EØS-retten oppstiller en plikt for nasjonale domstoler til å innhente og gjennomgå omtvistede bevis som kan inneholde forretningshemmeligheter, for å vurdere om de skal føres i rettssaken. EFTA-domstolen anser det hensiktsmessig å besvare begge spørsmålene samlet.

- 27 Innledningsvis minnes det om at det følger av direktivets formål, som fastsatt i artikkel 1 nr. 1, lest i sammenheng med fortalen punkt 4, at direktivets virkeområde bare gjelder ulovlig tilegnelse, bruk eller formidling av forretningshemmeligheter og ikke fastsetter tiltak for å beskytte forretningshemmeligheters fortrolighet i andre typer rettssaker (jf. dom 9. september 2024 i *Låssenteret*, E-11/23, avsnitt 36 og rettspraksis som det vises til der).
- 28 Direktivet artikkel 4 nr. 1 pålegger EØS-statene å sikre at innehavere av forretningshemmeligheter har rett til å anmode om de tiltakene, fremgangsmåtene og rettsmidlene som er fastsatt i direktivet, for å forebygge eller motta erstatning for ulovlig tilegnelse, bruk eller formidling av deres forretningshemmeligheter. Videre krever artikkel 6 at EØS-statene tilbyr effektiv sivilrettslig reparasjon mot ulovlig tilegnelse, bruk og formidling av forretningshemmeligheter. Direktivet regulerer imidlertid ikke uttrykkelig håndteringen av bevistvister som oppstår i en sak der en part hevder at dens forretningshemmeligheter er krenket.
- 29 I fravær av EØS-rettslige bestemmelser på området og i samsvar med prinsippet om nasjonal prosessuell autonomi, er det opp til det nasjonale rettssystemet i den enkelte EØS-stat å fastsette prosessuelle regler for å beskytte rettighetene som enkeltpersoner og markedsdeltakere utleder av EØS-retten. Slike regler må respektere prinsippene om ekvivalens og effektivitet. Dette innebærer at prosessreglene som gjelder beskyttelse av rettigheter etter EØS-retten, ikke må være mindre gunstige enn dem som gjelder for tilsvarende nasjonale søksmål (ekvivalensprinsippet), og ikke må være utformet på en slik måte at det i praksis er umulig eller uforholdsmessig vanskelig å utøve rettigheter som følger av EØS-retten (effektivitetsprinsippet). Det er opp til den anmodende domstolen å vurdere om de aktuelle nasjonale reglene overholder prinsippene om ekvivalens og effektivitet. EØS-retten krever dermed at nasjonal lovgivning ikke undergraver retten til effektiv rettsbeskyttelse (jf. dommen i *Låssenteret*, E-11/23, sitert over, avsnitt 44 og rettspraksis som det vises til der). I denne sammenheng bør det også påpekes at direktivet artikkel 6 nr. 2 bokstav c) fastsetter at tiltakene, fremgangsmåtene og rettsmidlene nevnt i artikkel 6 nr. 1, skal være virkningsfulle og virke avskrekkende.
- 30 Det følger av anmodningen at det først og fremst er effektivitetsprinsippet som er omtvistet i hovedsaken. Det er ingenting i anmodningen som tyder på at omstendighetene i hovedsaken reiser spørsmål om ekvivalensprinsippet.
- 31 Videre må all EØS-rett tolkes i lys av EØS-rettens generelle prinsipper, herunder de grunnleggende rettighetene som er en del av disse prinsippene. Den europeiske menneskerettskonvensjon og dommene fra Den europeiske menneskerettsdomstol er viktige kilder for å fastslå omfanget av disse grunnleggende rettighetene. Den grunnleggende retten til respekt for privatliv og korrespondanse samt retten til beskyttelse av forretningshemmeligheter er generelle EØS-rettslige prinsipper som kan

kreve beskyttelse av reelt fortrolige opplysninger, herunder forretningshemmeligheter (jf. dommen i *Låssembleret*, E-11/23, sitert over, avsnitt 46 og rettspraksis som det vises til der).

- 32 Prinsippet om beskyttelse av fortrolige opplysninger er imidlertid ikke absolutt, og det finnes legitime interesser som kan rettferdiggjøre fremleggelse av slike opplysninger. Blant disse er prinsippet om effektiv rettsbeskyttelse, herunder retten til en rettferdig rettergang, som særlig omfatter retten til forsvar, prinsippet om partslikhet, retten til tilgang til en domstol og retten til å bli rådgitt, forsvart og representert, samt den grunnleggende retten til et effektivt rettsmiddel, som er generelle EØS-rettslige prinsipper. Kjernen i retten til et effektivt rettsmiddel omfatter blant annet muligheten for den som har denne retten til å få tilgang til en domstol som har myndighet til å sikre respekt for rettighetene som er sikret i EØS-retten, og i den forbindelse ta hensyn til alle faktiske og rettslige forhold som er relevante for å avgjøre saken den har til behandling (jf. dom i *Låssembleret*, E-11/23, sitert over, avsnitt 49 til 51 og rettspraksis som det vises til der).
- 33 Det er opp til nasjonale domstoler å treffe egnede tiltak i rettergangen for å sikre en balanse mellom kravene til effektiv rettsbeskyttelse og hensynet til en forsvarlig vurdering av kravets materielle innhold og beskyttelse av fortrolige virksomhetsopplysninger, herunder forretningshemmeligheter. EFTA-domstolen minner om at metoden for og omfanget av fremleggelsen avhenger av hvordan de nasjonale domstolene veier de beskyttede interessene i den enkelte sak mot hverandre. Nasjonale domstoler må for det første vurdere den begjærende partens interesse i å få tilgang til de aktuelle dokumentene for å forberede sin sak, særlig i lys av andre muligheter som vedkommende måtte ha, og for det andre ta hensyn til de faktiske skadelige konsekvensene slik tilgang kan få med hensyn til allmenne interesser eller andre parters legitime interesser. Ved denne vurderingen må nasjonale domstoler, for å motvirke potensielle «fisketurer», avgjøre om beviset som kreves fremlagt er relevant for kravet, og deretter vurdere om det er nødvendig med tiltak for å beskytte bevisets fortrolighet (jf. dommen i *Låssembleret*, E-11/23, sitert over, avsnitt 55 og 56 og rettspraksis som det vises til der).
- 34 I denne sammenheng bør det påpekes at direktivet artikkel 7 nr. 1 fastsetter at tiltakene, fremgangsmåtene og rettsmidlene som er fastsatt i direktivet, skal anvendes på en måte som står i rimelig forhold til målet, unngår at det skapes hindringer for lovlig handel i det indre marked, og omfatter beskyttelsestiltak mot misbruk av dem. Videre fastsetter artikkel 7 nr. 2 at EØS-statene skal sikre at vedkommende rettsmyndigheter på begjæring fra saksøkte kan anvende egnede tiltak som fastsatt i nasjonal rett, når et søksmål som gjelder ulovlig tilegnelse, bruk eller formidling av en forretningshemmelighet, er åpenbart grunnløst og det viser seg at saksøkeren har innledet rettergangen utilbørlig eller i ond tro.
- 35 Nasjonale domstoler må derfor nødvendigvis kunne få tilgang til opplysningene som er nødvendige, herunder fortrolige opplysninger og forretningshemmeligheter, for at de med fullt kjennskap til de faktiske forhold skal kunne avgjøre om opplysningene kan utleveres (jf. dom 14. februar 2008 i *Varec*, C-450/06, EU:C:2008:91, avsnitt 53;

dommen i *Klaipėdos regiono*, C-927/19, sitert over, avsnitt 130; og dom 17. november 2022 i *ANTEA POLSKA m.fl.*, C-54/21, EU:C:2022:888, avsnitt 101).

- 36 Dette innebærer imidlertid ikke at domstolen i alle tilfeller har en plikt til å innhente det omtvistede beviset som ledd i avveiningen. Bevistvister kan variere betydelig i omfang, der mengden av dokumenter og deres relevans kan skille seg betraktelig fra sak til sak. Å pålegge domstolene en ubetinget plikt til å innhente og vurdere alle bevis som kreves fremlagt under enhver omstendighet, kan potensielt forhindre private parter fra effektivt å håndheve rettigheter knyttet til beskyttelse av forretningshemmeligheter og øke risikoen for prosessmisbruk. Det er tilstrekkelig at nasjonale domstoler har en skjønnsmessig adgang til å innhente og gjennomgå de aktuelle bevisene hvis de anser dette som nødvendig for å foreta en forsvarlig vurdering av om bevisene skal fremlegges. Et slikt skjønn må utøves i samsvar med EØS-rettens generelle prinsipper, særlig retten til et effektivt rettsmiddel og effektiv rettsbeskyttelse.
- 37 I lys av det ovenstående må svaret på det første spørsmålet bli at i tvister om ulovlig tilegnelse, bruk og formidling av forretningshemmeligheter, krever EØS-retten at nasjonale domstoler veier de respektive beskyttede interessene i den enkelte sak opp mot hverandre for å sikre en balanse mellom kravene til effektiv rettsbeskyttelse eller hensynet til en forsvarlig vurdering av kravets materielle innhold og beskyttelse av fortrolige virksomhetsopplysninger, herunder forretningshemmeligheter.
- 38 Svaret på det andre spørsmålet må bli at EØS-retten ikke oppstiller en plikt for nasjonale domstoler i alle tilfeller til å innhente og gjennomgå omtvistede bevis som kan inneholde forretningshemmeligheter, for å vurdere om disse bevisene skal føres i rettssaken. Det er tilstrekkelig at nasjonale domstoler har en skjønnsmessig adgang til å innhente de aktuelle bevisene i saker der de anser dette som nødvendig for å foreta en forsvarlig vurdering av om bevisene skal fremlegges. Et slikt skjønn må utøves i samsvar med EØS-rettens generelle prinsipper.

IV SAKSOMKOSTNINGER

- 39 Ettersom foreleggelsen for EFTA-domstolen utgjør et ledd i behandlingen av saken som står for den nasjonale domstolen, ligger det til denne domstolen å ta en eventuell avgjørelse om saksomkostninger for partene. Omkostninger som er påløpt i forbindelse med inngivelsen av innlegg for EFTA-domstolen, annet enn partenes omkostninger, kan ikke kreves dekket.

På dette grunnlag avgir

EFTA-DOMSTOLEN

som svar på spørsmålene forelagt den av Norges Høyesterett, følgende rådgivende uttalelse:

- 1. I tvister om ulovlig tilegnelse, bruk og formidling av forretningshemmeligheter krever EØS-retten at nasjonale domstoler veier de respektive beskyttede interessene i den enkelte sak opp mot hverandre for å sikre en balanse mellom kravene til effektiv rettsbeskyttelse eller hensynet til en forsvarlig vurdering av kravets materielle innhold og beskyttelse av fortrolige virksomhetsopplysninger, herunder forretningshemmeligheter.**
- 2. EØS-retten oppstiller ikke en plikt for nasjonale domstoler i alle tilfeller til å innhente og gjennomgå alle omtvistede bevis som kan inneholde forretningshemmeligheter, for å vurdere om disse bevisene skal føres i rettssaken. Det er tilstrekkelig at nasjonale domstoler har en skjønnsmessig adgang til å innhente de aktuelle bevisene i saker der de anser dette som nødvendig for å foreta en forsvarlig vurdering av om bevisene skal fremlegges. Et slikt skjønn må utøves i samsvar med EØS-rettens generelle prinsipper.**

Páll Hreinsson

Bernd Hammermann

Michael Reiertsen

Avsagt i åpen rett i Luxembourg, 26. februar 2025.

Ólafur Jóhannes Einarsson
Justissekretær

Páll Hreinsson
President